

Запорожець Г.В.

*к. е. н., доцент, Харківський національний університет міського господарства імені
О.М. Бекетова, Україна,
e-mail: annazaporozhets2403@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-7131-6817*

Федоренко А.Є.

*кандидат економічних наук, доцент,
докторант кафедри теоретичної та прикладної економіки,
Чернігівський національний
технологічний університет, Україна;
e-mail: andrey.fedorenko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-3754-6790*

Якименко О.В.

*к. е. н., Харківський національний університет міського
господарства імені О.М. Бекетова, Україна,
e-mail: yakimenko1961@gmail.com
ORCID.ORG/0000-0003-0909-267X*

Вороніна О.О.

*к. е. н., Харківський національний університет міського
господарства імені О.М. Бекетова, Україна,
e-mail: alena.mtkv@gmail.com
[ORCID.ORG/0000-0003-4720-6447](https://orcid.org/0000-0003-4720-6447)*

Рибак Г.І.

*к. е. н., Харківський національний університет міського
господарства імені О.М. Бекетова, Україна,
e-mail: rybakai@ukr.net
ORCID ID: ORG/0000-0002-4006-4557*

СУЧАСНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Анотація. Досліджено наявні методики антикризового фінансового управління промисловими підприємствами і розроблено методичне забезпечення до оцінки рівня антикризового фінансового управління підприємством. Зазначено, що промисловість є однією з провідних галузей у національному господарстві України. Усі перетворення, які відбуваються на промислових підприємствах, завжди призводять до суттєвих змін у соціально-економічному становищі країни. Надано авторське визначення антикризового фінансового управління промисловим підприємством, під яким слід розуміти комплексну систему дій, спрямованих на запобігання або усунення негативних явищ для комерційної діяльності та бізнесу. Розроблено алгоритм антикризового фінансового управління, який дає можливість при розробленні системи антикризового фінансового управління промисловим підприємством урахувати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів середовища, у якому функціонує промислове підприємство, з метою своєчасного визначення загроз для їх попередження або усунення з ціллю недопущення чи подолання кризи. Зазначено, що важливу роль в антикризовому фінансовому управлінні відіграють фінансові ризики, які мають місце протягом усього виробничого циклу. Розроблено методичне забезпечення антикризового фінансового управління, яке являє собою оцінку впливу груп показників на розгортання кризових явищ на промисловому підприємстві.

Зроблено висновок, що використання запропонованого методичного забезпечення антикризового фінансового управління промисловими підприємствами дозволяє знизити ймовірність виникнення кризових ситуацій та значно зменшити розмір можливого збитку.

Тобто його застосування надасть можливість промисловим підприємствам швидко реагувати на виникнення кризових явищ і враховувати всі види фінансових ризиків при здійсненні виробничо-господарської та комерційної діяльності.

Ключові слова: антикризове фінансове управління, промислове підприємство, методичне забезпечення, криза, ризики.

Формул: 5; рис.: 4; табл.: 0; бібл.: 11.

Zaporozhets H. V.

Associate professor,

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

e-mail: annazaporozhets2403@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-7131-6817

Fedorenko A.E.

Ph. D. in Economics, Associate Professor,

Doctoral Candidate of Department of Theoretical and Applied Economics

Chernihiv National University of Technology,

e-mail: andrey.fedorenko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-3754-6790

Yakimenko O.V.

PhD in Economics,

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

e-mail: yakimenko1961@gmail.com

ORCID.ORG/0000-0003-0909-267X

Voronina O.O.

PhD in Economics,

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

e-mail: alena.mtkv@gmail.com

[ORCID.ORG/0000-0003-4720-6447](https://orcid.org/0000-0003-4720-6447)

Rybak H.I.

PhD in Economics,

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

e-mail: rybakai@ukr.net

ORCID ID: ORG/0000-0002-4006-4557

MODERN ASPECTS OF THE FINANCIAL CRISIS MANAGEMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

Abstract. The article studies existing methods of anti-crisis financial management of industrial enterprises and developed methodological support to assessment of the level of anti-crisis financial management. Provided that industry is one of the leading industries in national economy of Ukraine. All conversions that occur in industrial plants always lead to significant changes in the socio-economic situation of the country. The author's definition anti-crisis financial management of industrial enterprise at which you want to understand the complex system of actions aimed at preventing or eliminating the negative phenomena for commercial and business activities. The algorithm of crisis financial management, which allows the development of a system crisis financial management of industrial enterprise to consider the impact of external and internal factors of the environment in which operates an industrial enterprise, with the aim prompt identification of threats to prevent or troubleshoot to prevent, or overcoming the crisis. Noted that an important role in the financial crisis management play the financial risks that occur throughout the entire production cycle. The developed methodological support of anti-crisis financial management, which is an estimate of the influence of groups of indicators for the deployment of crisis on the industrial enterprise.. It is concluded that the use of the proposed methodological support of anti-crisis financial management of industrial enterprises allows to reduce the likelihood of crisis situations

and significantly reduce the size of the potential loss. That is, it application gain the opportunity for industrial enterprises to respond quickly to the emergence of the crisis and to consider all types of financial risk in the implementation industrial and commercial activities.

Keywords: crisis, financial management, industrial enterprise, methodological support, crisis, risks.

JEL Classification G32

Formulas: 5; fig.: 4; tabl.: 0; bibl: 11.

Запорожец А.В.

*к. э. н., доцент, Харьковский национальный университет городского хозяйства имени А.Н. Бекетова, Украина,
e-mail: annazaporozhets2403@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-7131-6817*

Федоренко А.Е.

*кандидат экономических наук, доцент,
докторант кафедры теоретической и прикладной экономики,
Черниговский национальный
технологический университет, Украина;
e-mail: andrey.fedorenko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-3754-6790*

Якименко О.В.

*к. э. н., Харьковский национальный университет городского
хозяйства имени А.Н. Бекетова, Украина,
e-mail: yakimenko1961@gmail.com
ORCID.ORG/0000-0003-0909-267X*

Воронина О.О.

*к. э. н., Харьковский национальный университет городского
хозяйства имени А.Н. Бекетова, Украина,
e-mail: alena.mtkv@gmail.com
[ORCID.ORG/0000-0003-4720-6447](https://orcid.org/0000-0003-4720-6447)*

Рибак А.И.

*к. э. н., Харьковский национальный университет городского
хозяйства имени А.Н. Бекетова, Украина,
e-mail: rybakai@ukr.net
ORCID ID: ORG/0000-0002-4006-4557*

СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ АНТИКРИЗИСНОГО ФИНАНСОВОГО УПРАВЛЕНИЯ ПРОМЫШЛЕННЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ

Аннотация. Исследованы существующие методики антикризисного финансового управления промышленными предприятиями и разработано методическое обеспечение к оценке уровня антикризисного финансового управления предприятием. Отмечено, что промышленность является одной из ведущих отраслей в национальном хозяйстве Украины. Все преобразования, которые происходят на промышленных предприятиях, всегда приводят к существенным изменениям в социально-экономическом положении страны. Предоставлено авторское определение антикризисного финансового управления промышленным предприятием, под которым следует понимать комплексную систему действий, направленных на предотвращение или устранение негативных явлений для коммерческой деятельности и бизнеса. Разработан алгоритм антикризисного финансового управления, который дает возможность при разработке системы антикризисного финансового управления промышленным предприятием учитывать влияние внешних и внутренних факторов среды, в которой функционирует промышленное предприятие, с целью своевременного определения угроз для их предупреждения или устранения с целью недопущения или преодоления

кризиса. Отмечено, что важную роль в антикризисном финансовом управлении играют финансовые риски, которые имеют место в течение всего производственного цикла. Разработано методическое обеспечение антикризисного финансового управления, которое представляет собой оценку влияния групп показателей на развертывание кризисных явлений на промышленном предприятии. Сделан вывод, что использование предложенного методического обеспечения антикризисного финансового управления промышленными предприятиями позволяет снизить вероятность возникновения кризисных ситуаций и значительно уменьшить размер возможного ущерба. То есть его применение предоставит возможность промышленным предприятиям быстро реагировать на возникновение кризисных явлений и учитывать все виды финансовых рисков при осуществлении производственно-хозяйственной и коммерческой деятельности.

Ключевые слова: антикризисное финансовое управление, промышленное предприятие, методическое обеспечение, кризис, риски.

Формул: 5, рис.: 4; табл.: 0; библи.: 11.

Вступ. Промисловість України є однією з провідних галузей національного господарства. Питання розвитку промислового комплексу є одним з найактуальніших з огляду на необхідність оновлення економіки України. Сьогодні дуже гостро постають питання антикризового фінансового управління у промисловості, оскільки промисловість є тим сектором економіки, який у першу чергу стикнувся наслідками кризи.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Питання теоретико-методологічних засад антикризового фінансового управління, зокрема підприємств промислового сектору, були досліджені багатьма вченими-економістами. Серед них, особливої уваги заслуговують праці: Р. Біловол [1], І. Бланка [2], С. Бурунова [3], С. Довбні [4], Д. Довгань [5], О. Коваленко [6], Н. Кондратенко [7], Л. Лігоненка [8], З. Шершньової [9] та ін.

Незважаючи на значний доробок зазначених авторів, невирішеними є питання щодо розробки сучасних методів антикризового фінансового управління промисловими підприємствами.

Метою статті є узагальнення існуючих методів антикризового фінансового управління підприємствами та розробка методичного забезпечення до оцінки рівня антикризового фінансового управління підприємств промислового сектору.

Результати дослідження. Специфіка діяльності промислових підприємств обумовлена тим, що промисловий сектор, як ніякий інший перший затискається с кризою та її наслідками.

В умовах сьогодення питання антикризового управління промисловими підприємствами України перебувають у центрі уваги науковців та практиків, оскільки продукція промислових підприємств складає значну частину ВВП економіки країни.

Криза як процес складається з декількох стадій. Умовно можна визначити чотири головні стадії кризи, яка спостерігається на підприємстві: стадію потенційної кризи, приховану стадію, стадію інтенсивного розвитку кризи та стадію деструктуризації.

На *рис. 1*. відображено «включення» функцій антикризового управління на різних стадіях розвитку кризи на промисловому підприємстві.

Виходячи з аналізу поглядів різних вчених-економістів на визначення поняття антикризового фінансового управління, можна стверджувати, що антикризове фінансове управління — комплексна система дій, спрямованих на запобігання або усунення негативних явищ для комерційної діяльності та бізнесу.

Загалом, особливістю антикризового фінансового управління, порівняно з іншими видами управління, є те, що ухвалення управлінських рішень у більшості випадків здійснюється в умовах високого рівня невизначеності, дефіциту часу, обмеженості фінансових ресурсів, наявності ознак розвитку кризових процесів.

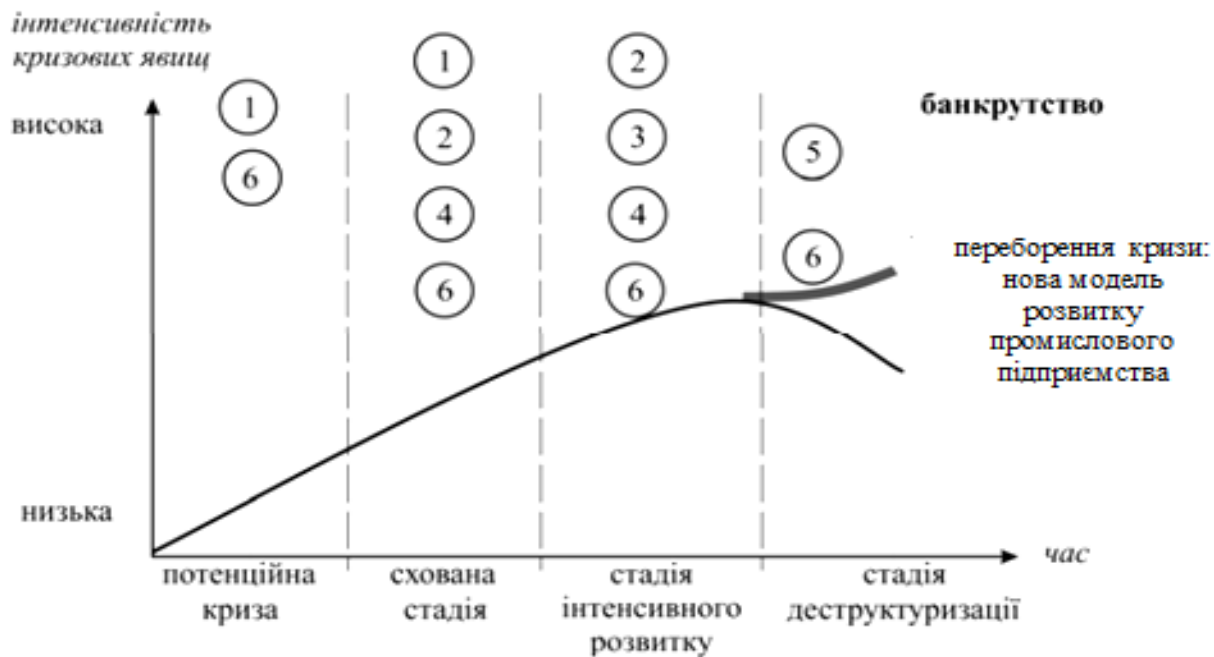

Рис. 1. Вплив функцій антикризового управління на кожній із стадій розвитку кризи підприємства:

- 1 — функція передкризового управління;
- 2 — управління в умовах кризи;
- 3 — управління процесами виходу із кризи;
- 4 — стабілізація хитких ситуацій (забезпечення керованості);
- 5 — мінімізація втрат і упущених можливостей;
- 6 — своєчасне прийняття рішень.

Антикризове фінансове управління підприємством є системою заходів передкризового (превентивного) характеру, спрямованих на проведення діагностики загрози банкрутства; реактивного характеру — пошук шляхів виходу підприємства з кризового стану; післякризового характеру, що містять оцінку посткризового стану підприємства та розробку і реалізацію дій щодо усунення підприємством негативних наслідків фінансової кризи (рис. 2).

Надзвичай важливим є своєчасно виявляти кризові прояви, що відбиваються на діяльності промислового підприємства. Це дозволить швидко мобілізувати весь його потенціал для подолання несприятливих наслідків.

Сучасний стан антикризового управління повинен складатися з аналізу сучасного стану промисловості та перспектив її розвитку. Сукупна частка промисловості в загальній структурі валової доданої вартості за видами економічної діяльності, згідно з кодом за КВЕД-2010 представлено на рис. 3.

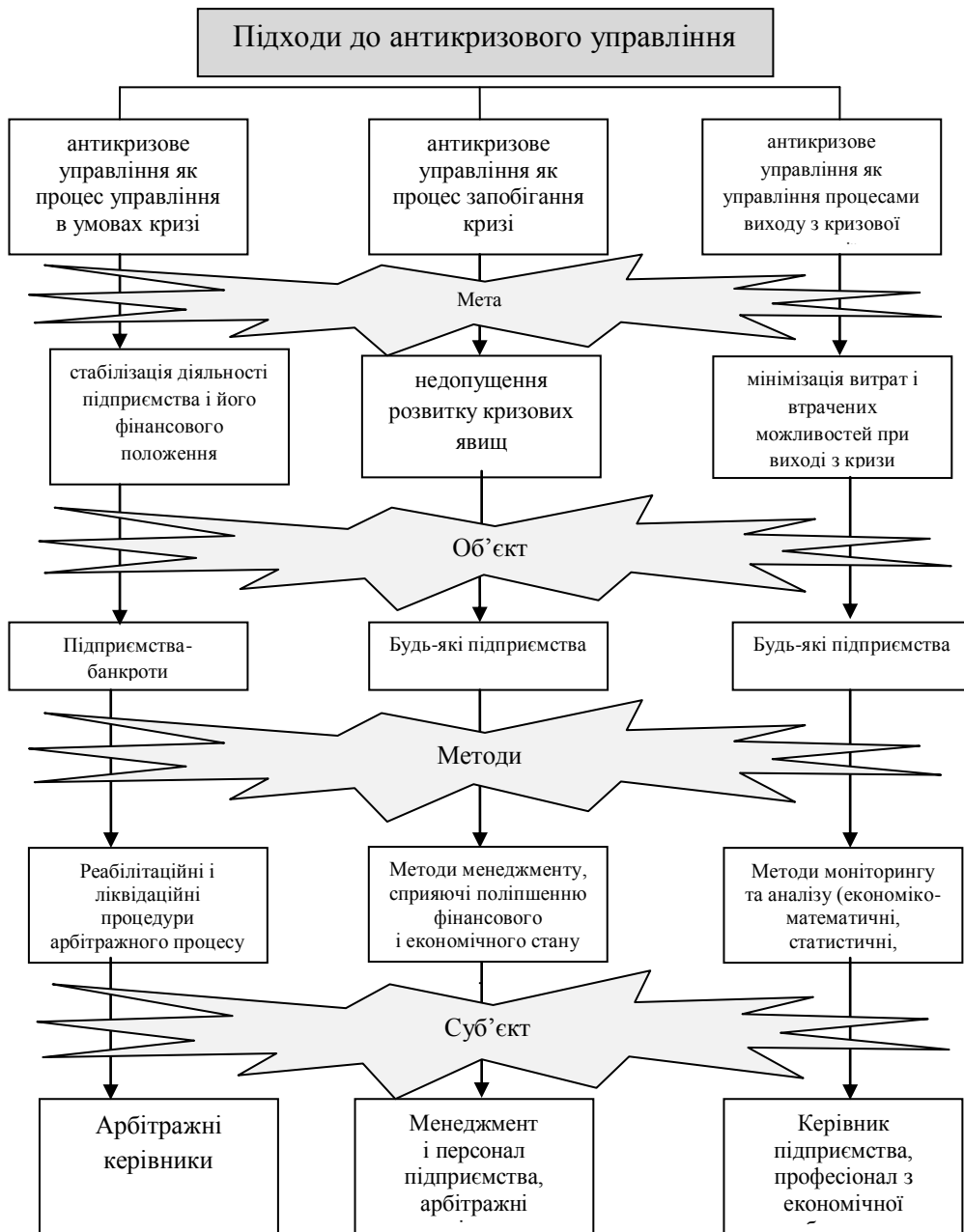

Рис. 2. Підходи до визначення поняття «антикризове управління»

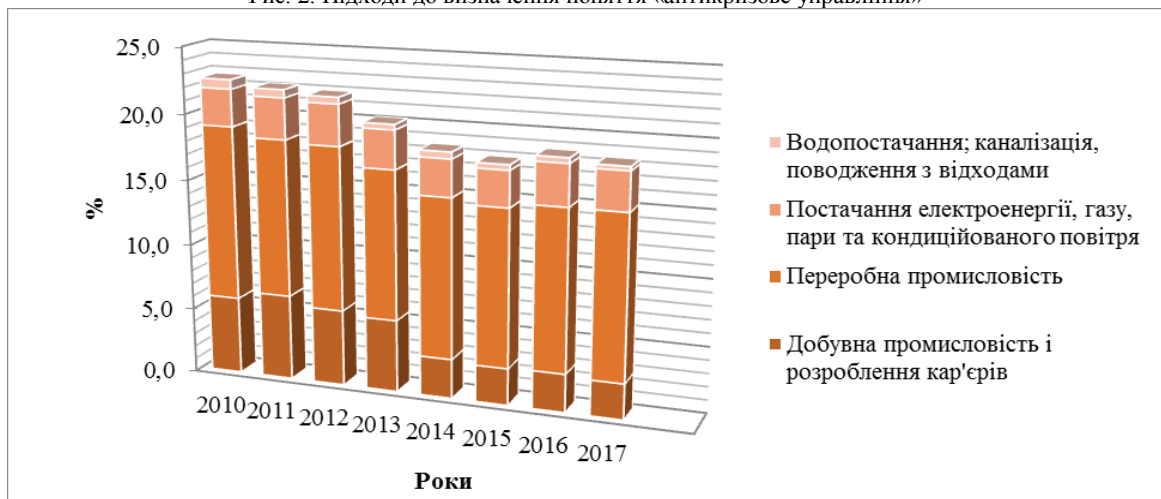

Рис. 3. Зміна частки промисловості у структурі валової доданої вартості за видами економічної діяльності

Але загальна криза в економіці України, що обумовлена втратою контролю над часткою промислово-активних регіонів, призвела до падіння цього значення з 22,6% у 2010 р. до 18,3% у 2017 р. саме за рахунок зменшення частки добувної промисловості майже вдвічі (5,5 у 2013 р. проти 3,0% у 2014 р.).

Успішна діяльність промислових підприємств в умовах кризи буде успішною, якщо буде організована безперервна програма змін у сфері підвищення їх конкурентних переваг, що може бути забезпечено за рахунок використання сучасної техніки, період матеріального зносу якої значно коротше її фізичного старіння. У даних умовах необхідно розробити і реалізувати в найкоротші терміни програму перетворень, метою якої є підвищення конкурентоспроможності підприємства [10].

З огляду на це алгоритм антикризового фінансового управління діяльністю промислових підприємства повинен містити блоки, які відповідають всім функціональним завданням такого управління (рис. 4).

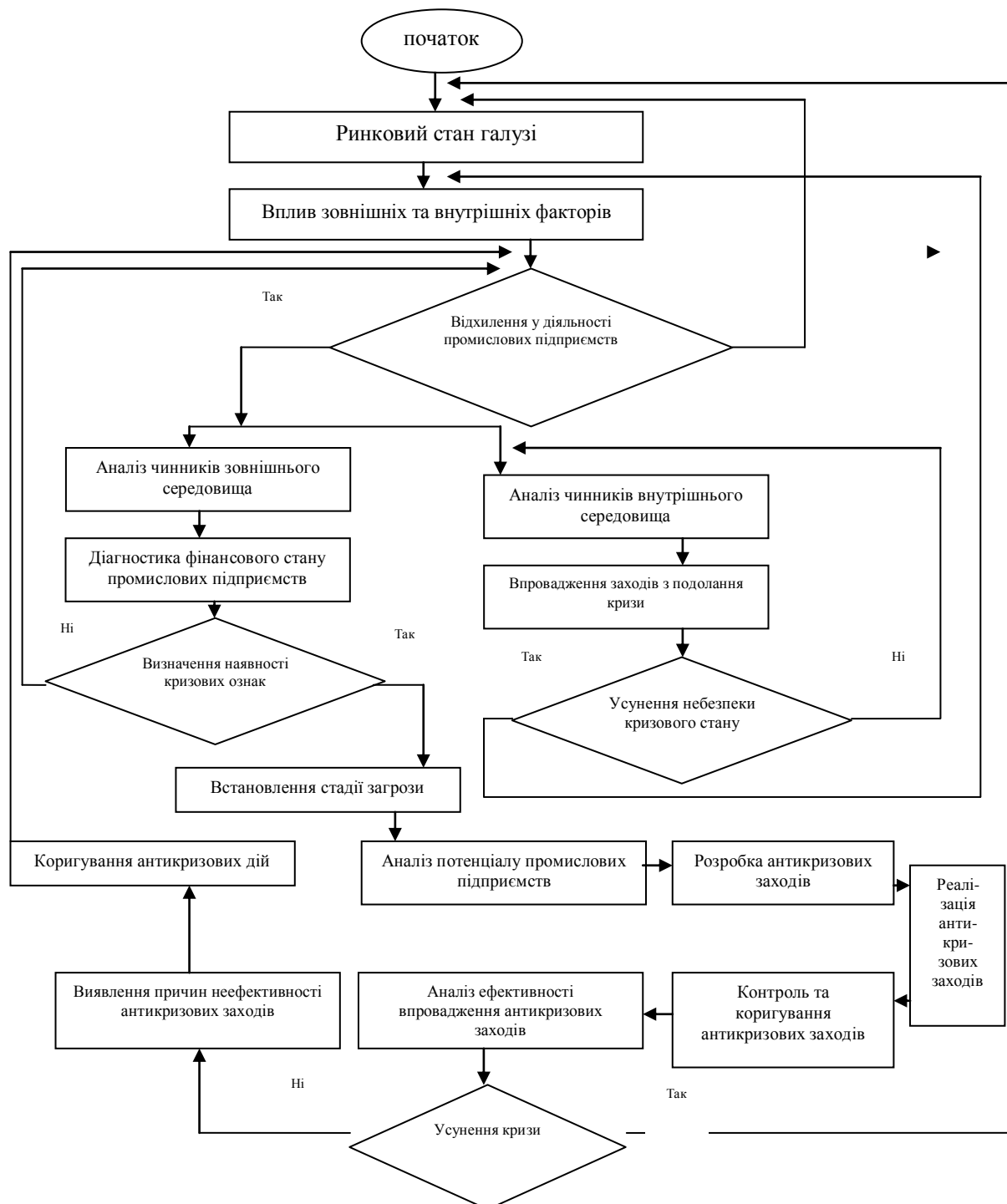

Рис. 4. Алгоритм антикризового фінансового управління діяльністю промислових підприємств

Існує тісний взаємозв'язок між антикризовим фінансовим управлінням та рівнем фінансового ризику. Методичний інструментарій оцінки рівня фінансового ризику є досить обширним і включає різноманітні економіко-статистичні, експертні і аналогові методи здійснення такої оцінки.

Якщо виходити з розуміння, що фінансовий ризик є ймовірністю втрати прибутку підприємством, то в цьому випадку критерієм оцінки фінансового ризику є ймовірність того, що одержаний фінансовий результат виявиться меншим, ніж очікувалося:

$$R_{\pi} = P \times (D_{\text{пл}} - D), \quad (1)$$

де R_{π} — критерій оцінки фінансового ризику;
 P — ймовірність;
 $D_{\text{пл}}$ — запланований фінансовий результат;
 D — одержаний фінансовий результат.

Цей метод дає змогу оцінити рівень фінансового ризику тільки після одержання певного фінансового результату, у той час коли необхідна оцінка ризику на етапі прийняття рішень.

Деякі експерти з ризиків пропонують у якості оцінки фінансового ризику абсолютну величину, яка визначається як добуток очікуваного збитку на ймовірність того, що цей збиток відбудеться:

$$R_{\pi} = z_{\text{оч}} \times P(z), \quad (2)$$

де R_{π} — ступінь фінансового ризику;
 $z_{\text{оч}}$ — очікуваний збиток;
 $P(z)$ — ймовірність збитку.

Обов'язковою умовою ефективного управління джерелами фінансування діяльності промислових підприємств є комплексне виконання певної фінансової стратегії. Реалізація такої стратегії повинна здійснюватися на основі розрахунків у загальній потребі у капіталі за усіма видами проєктів, що є в інвестиційному портфелі промислових підприємств, за умови визначення конкретних джерел його залучення та напрямів використання.

Такий вибір форм реалізації фінансової стратегії залежить від цілей та масштабів інноваційних розробок, структури капіталу, кон'юнктури інвестиційного ринку, типу інвестора та його схильності до ризиків.

Фінансовий стан слід розглядати як об'єктивну і суб'єктивну категорію. З цієї позиції чинники, які визначають фінансовий стан підприємства, доцільно класифікувати за напрямом підвищення фінансових результатів [11].

Методичне забезпечення фінансової стабілізації промислових підприємств являє собою систему заходів, спрямованих на досягнення точки їх фінансової рівноваги в майбутньому періоді. Принципова модель фінансової рівноваги промислових підприємств можна виразити як:

$$Ч_{\text{по}} + АВ + АК + ВФР_{\text{ін.}} = Івд + ДФ + ПУП + СП + РФ \quad (3)$$

де $Ч_{\text{по}}$ — чистий операційний прибуток економічних суб'єктів;
 $АВ$ — сума амортизаційних відрахувань;
 $АК$ — сума приросту акціонерного (пайового) капіталу при додатковій емісії акцій (збільшення розмірів пайових внесків в уставний капітал);
 $ВФР_{\text{ін.}}$ — приріст власних фінансових ресурсів за рахунок інших джерел;
 $Івд$ — приріст обсягу інвестицій за рахунок власних джерел;
 $ДФ$ — сума дивідендного фонду (фонду виплат відсотків власникам економічних суб'єктів на вкладений капітал);

ПУП — обсяг програми участі найманих робітників у прибутку (виплат за рахунок прибутку);

СП — обсяг соціальних, екологічних та інших програм економічних суб'єктів, які фінансуються за рахунок прибутку;

РФ — приріст суми резервного (страхового) фонду економічних суб'єктів.

Насамперед, ресурсне забезпечення розвитку промислових підприємств повинно ґрунтуватися на основі закону розвитку організації: кожна матеріальна система прагне досягнути найбільшого сумарного потенціалу при проходженні всіх етапів життєвого циклу. Аналітично це можна записати наступним чином:

$$\begin{aligned} R_j &= \sum_{i=1}^m (i=1)^n \equiv [(R_{ij})], \\ K_j &= F_j (K_{j+1}, \dots, K_m), \\ \sum_{i=1}^m [(K_j) \times R_j] &\rightarrow R_{\max} \end{aligned} \quad (4)$$

де K_j — потенціал (ресурс) системи в економічній сфері i на етапі j ;

R_j — ваговий коефіцієнт впливу кожного попереднього потенціалу (етапу) на наступні;

F_j — функція цього впливу;

R_{\max} — заплановані результати по конкретних видах діяльності;

$i = \overline{1:n}$ — сфери діяльності організації;

$j = \overline{1:m}$ — етапу життєвого циклу організації.

Ефективність роботи промислових підприємств заснована на підвищенні ефективності використання всіх видів ресурсів, які мають у його розпорядженні: трудових, матеріальних, фінансових, енергетичних, виробляючи при цьому продукцію з мінімальними витратами та високою якістю. При цьому підвищення внутрішньої ефективності є завданням насамперед «класичного» менеджменту та загальна ефективність визначається шляхом перемноження окремих її складових:

$$E = E_1 \times E_2, \quad (5)$$

де E — загальна ефективність;

E_1 — рівень зовнішньої ефективності (ступінь використання ринкових можливостей);

E_2 — рівень внутрішньої ефективності (ступінь використання внутрішніх можливостей).

Наведений підхід використовується для визначення ролі ресурсного забезпечення в антикризовому управлінні промисловими підприємствами України. Тобто, говорячи про ресурсне забезпечення необхідно, в першу чергу, зосередити увагу на промислових підприємств та акумулювати наявні та можливі резерви їх розвитку, що впливають на рівень антикризового управління підприємствами.

Висновки. Запропоноване авторами методичне забезпечення антикризового фінансового управління промисловими підприємствами являє собою оцінку впливу груп показників на розгортання кризових явищ на промисловому підприємстві. Зроблено висновок, що використання запропонованого методичного забезпечення антикризового фінансового управління промисловими підприємствами дозволяє знизити ймовірність виникнення кризових ситуацій та значно зменшити розмір можливого збитку. Тобто, його застосування надасть можливість промисловим підприємствам швидко реагувати на виникнення кризових явищ та враховувати всі види фінансових ризиків при здійсненні виробничо-господарської та комерційної діяльності.

Література

1. Біловол Р. І. Методологічні підходи до розробки концепції антикризового управління підприємством / Р. І. Біловол // Регіональні перспективи. — 2003. — № 7—8 (32—33). — С. 60—63.
2. Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием / И. А. Бланк. — Киев : Эльга, Ника-Центр, 2006. — 672 с.
3. Бурый С. А. Антикризове управління та управлінські рішення проблем підприємств малого бізнесу / С. А. Бурый, Д. С. Мацеха. — Хмельницький : ТзОВ «Триада-М», 2006. — 288 с.
4. Довбня С. Б. Методичні аспекти реструктуризації і санації підприємства / С. Б. Довбня, О. В. Щербина // Стратегія економічного розвитку України. — Київ : КНЕУ, 2002. — Вип. 2 (9).
5. Довгань Д. А. Антикризове управління як спосіб запобігання та упередження неплатоспроможності корпорації / Д. А. Довгань // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. — 2013. — Вип. 3. — С. 152—156.
6. Коваленко О. В. Деякі аспекти сучасного антикризового управління промисловими підприємствами / О. В. Коваленко // Экономика и управление. — 2013. — № 4. — С. 41—46.
7. Кондратенко Н. О. Адаптація антикризового фінансового управління промислових підприємств до сучасних умов економічного розвитку / Н. О. Кондратенко, О. В. Козирева, В. Ю. Степанов // Науковий вісник Полісся. — 2018. — № 4 (16). — С. 65—71.
8. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством / Л. О. Лігоненко. — Київ : КНТЕУ, 2005. — 824 с.
9. Антикризове управління підприємством : навч. посібник / З. Є. Шершньова, В. М. Багацький, Н. Д. Гетманцева ; за заг. ред. З. Є. Шершньової. — Київ : КНЕУ, 2007. — 680 с.
10. Фецишин Б. П. Факторний аналіз потенціалу розвитку промисловості будівельних матеріалів регіону / Б. П. Фецишин, Н. М. Цепенюк // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць. — Київ, 2009. — Вип. 10. — С. 93—99.
11. Семенович Т. Теоретичні підходи до визначення сутності категорій фінансового стану підприємства / Т. Семенович // Економічний аналіз. — 2007. — Вип. 1. — С. 280—283.

Стаття рекомендована до друку 02.12.2019

© Запорожець Г.В., Федоренко А.Є.,
Якименко О.В., Вороніна О.О., Рибак Г.І.

References

1. Bilovol, R. I. (2003). Metodolohichni pidkhody do rozrobky kontseptsii antykrizovoho upravlinnia pidpriemstvom [Methodological approaches to the development of the concept of crisis management enterprise]. *Rehionalni perspektivy — Regional perspectives*, 7—8 (32—33), 60—63 [in Ukrainian].
2. Blank, I. A. (2006). *Antykrizisnoe finansovoe upravlenie predpriyatiem* [Anti-crisis financial management of the enterprise]. Kyiv: El'ga, Nika-Centr [in Russian].
3. Buryi, S. A., & Matsekha, D. S. (2006). Antykrizove upravlinnia ta upravlinski rishennia problem pidpriemstv maloho biznesu [Anti-Crisis Management and Management Solutions for Small Business Enterprises]. Khmelnytskyi: TzOV «Triada-M» [in Ukrainian].
4. Dovbnia, S. B., & Shcherbina, O. V. (2002). Metodichni aspekty restrukturyzatsii i sanatsii pidpriemstva [Methodical aspects of enterprise restructuring and rehabilitation]. *Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy — Strategy of economic development of Ukraine*, 2 (9). Kyiv [in Ukrainian].
5. Dovhan, D. A. (2013). Antykrizove upravlinnia yak sposib zapobihannia ta uperedzhennia neplatospromozhnosti korporatsii [Crisis management as a way to prevent and prevent insolvency of the corporation]. *Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu. Ekonomichni nauky — Bulletin of the Chernivtsi Trade and Economic Institute. Economic sciences*, 3, 152—156 [in Ukrainian].
6. Kovalenko, O. V. (2013). Deiaki aspekty suchasnoho antykrizovoho upravlinnia promyslovymy pidpriemstvamy [Some aspects of modern crisis management of industrial enterprises]. *Ekonomika i upravlenie — Economics and Management*, 4, 41—46 [in Ukrainian].
7. Kondratenko, N. O., Kozryieva, O. V., & Stepanov V. Yu. (2018). Adaptatsiia antykrizovoho finansovoho upravlinnia promyslovykh pidpriemstv do suchasnykh umov ekonomichnoho rozvytku [Adaptation of crisis management of industrial enterprises to modern conditions of economic development]. *Naukovyi visnyk Polissia — Polesie Scientific Bulletin*, 4 (16), 65—71 [in Ukrainian].
8. Lihonenko, L. O. (2005). *Antykrizove upravlinnia pidpriemstvom* [Anti-crisis management of the enterprise]. Kyiv [in Ukrainian].
9. Shershnova, Z. Ye., Bahatskyi, V. M., & Hetmantseva, N. D. (2007). *Antykrizove upravlinnia pidpriemstvom* [Crisis management of the enterprise]. Z. Ye. Shershnova (Ed.). Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
10. Fedyshyn, B. P., & Tsepeniuk, N. M. (2009). Faktorni analiz potentsialu rozvytku promyslovosti budivelnykh materialiv rehionu [Factor analysis of the development potential of the building materials industry in the region]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini — Formation of market relations in Ukraine*, 10, 93—99. Kyiv [in Ukrainian].
11. Semenovych, T. (2007). Teoretychni pidkhody do vyznachennia sutnosti katehorii finansovoho stanu pidpriemstva [Theoretical approaches to the definition of the essence of categories of financial state of the enterprise]. *Ekonomichni analiz — Economic analysis*, 1, 280—283 [in Ukrainian].

The article is recommended for printing 02.12.2019

© Zaporozhets H. V., Fedorenko A.E.,
Yakimenko O.V., Voronina O.O., Rybak H.I.